

Plan

Diarienummer
511-9504-2018

Länglingsån

Uppföljningsplan för Naturreservat

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Omslagsbild:

Länglingsån, flodpärlmusslor i Länglingsån Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län.

Fakta om området

Namn: Länglingsån

Län: Jämtland

Kommun: Ragunda

Områdestyp: Naturresevat

Fiskeförvaltare: Köttsjöns fvof

Areal: 7,1 hektar limnisk naturtyp

Utgiven av

Länsstyrelsen Jämtlands län

Mars 2019

Tryck

Länsstyrelsens tryckeri, Östersund 2018

Löpnummer

2019:22

Diarienummer

511-9504-2018

Publikationen kan laddas ner från Länsstyrelsens hemsida
www.lansstyrelsen.se/jamtland

Innehållsförteckning

Områdesbeskrivning	4
Vattenförvaltning	4
Obligatoriska uppföljningsmoment Sjöar och vattendrag	5
Målindikatorer	6
Tidigare och pågående provtagningar	6
Plan för fortsatt uppföljning	6
Levande dokument.....	7
Litteratur	8

Områdesbeskrivning

Det utpekade området utgörs av ett skyddsvärt vattendrag med flodpärlmussla (*Margaritifera margaritifera*) och öring (*Salmo trutta*). Syftet med naturreservatet är att bevara ett vattendrag med mycket höga naturvärden, bland annat i form av reproducerande flodpärlmussla och öring. Syftet är också att bevara omgivande skogs- och våtmark som en funktionell skyddszon för vattendraget och att även utveckla områdets naturvärden knutna till skog och våtmark.

Detta innebär att processer och strukturer såsom ostörd hydrologi med därtill hörande vattenståndsvariationer, tillförsel av död ved, intakta strandzoner och bottenar samt vandringvägar för vattenorganismer så långt möjligt bevaras i naturligt fungerande tillstånd.

Värdefulla företeelser och strukturer som särskilt ska beaktas är:

- Att sand- och grusbottenarna genomströmmas med klart, syrgasrikt, näringsfattigt och välbuffrat vatten under hela året.
- Kontinuitet i närmiljön (hydrologi, luftfuktighet, substrattillgång) – fungerande buffertzon.
- Strandzoner med naturliga erosions- och sedimentationsprocesser.
- God vattenkvalitet.

Länglingsån tillhör en naturtyp som beskrivs som små till medelstora naturliga vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor. Naturtypen utgörs av naturliga variationer av vattenståndet och skiftande vattendynamik, med lugna till forsande vattendragssträckor, som skapar en variation av strandmiljöer och bottenar med förutsättningar för hög biologisk mångfald. Vattendrag av denna typ är ofta näringsfattiga med klart vatten.

Vattenförvaltning

För varje vattenförekomst i akvatiska habitat finns för området särskilt viktiga kvalitetsfaktorer. Dessa utgör grunden för den sammanvägda ekologiska statusen. Minst God ekologisk status skall uppnås i enlighet med ramdirektivet för vatten (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG). Det innebär enkelt uttryckt att värdena för ytvattenförekomstens biologiska kvalitetsfaktorer uppvisar små av mänsklig verksamhet framkallade störningar, men avviker endast i liten omfattning från de värden som normalt gäller för ytvattenförekomsten vid opåverkade förhållanden (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2017:15).

Uppföljning i skyddade områden innebär att samla in uppgifter för att utvärdera tillståndet för naturtyper, arter och friluftsliv. Oftast genomförs mätningar för att se om uppsatta bevarandemål är uppnådda eller så bedöms tillstånd eller status på annat sätt. Insamlade uppgifter kan också användas för nationella bedömningar av bevarandestatus för naturtyper eller arter. Uppföljningen fokuserar i regel på om ett visst tillstånd/mätvärde är uppnått eller inte. Mindre arbete läggs på att följa trender, vilket kräver mer omfattande mätsinaster (Rapport 6379:2010. NV).

Obligatoriska uppföljningsmoment Sjöar och vattendrag

Obligatoriska moment i sjöar utgörs av uppföljning av flödesreglering och närmiljöns naturlighet. För vattendrag är de obligatoriska momenten bland annat uppföljning av att vattenvägarna är fria, samt den typiska arten flodpärlmussla (Tabell 1). Negativa arealförändringar till följd av mänskliga ingrepp bör följas upp.

Vattendrag är ofta påverkade av antropogena fysiska ingrepp och annan påverkan som bör åtgärdas. Uppföljning av restaureringsåtgärder till exempel strukturer och funktioner såsom vandringsvägar, bottenstrukturer och återställd flödesregim, kommer därför att utgöra en betydande del av uppföljningsinsatsen. Det är lämpligt att i första hand använda typiska arter som fiskar eller stormusslor som målbildindikatorer vid uppföljning av åtgärder (Rapport 6379:2010. NV).

TABELL 1. OBLIGATORISK UPPFÖLJNING INOM SJÖAR OCH VATTENDRAG. ENLIGT RAPPORT 6379:10 NATURVÅRDSVERKET.

Grupp	Egenskap	Omdrev	Naturtyp	Kommentar/metod
Sjöar	Areal	12	Alla	Mäts främst genom uppdatering VIC-natur.
Sjöar	Flödesreglering enligt Hydromorfologiska bedömningsgrunder (NV-07) med avseende på hydrologi	12	3110,3130	Information hämtas från rapportering vattendirektivet
Sjöar	Exploatering, bebyggelse, bryggor etcetera	12	Alla	Ingreppsindikator som ofta faller under tillsyn. Kart- eller fjärranalys.
Vattendrag		12	Alla	Mäts främst genom uppdatering VIC-natur.
Vattendrag	Fria vandringsvägar, det vill säga låg fragmenteringsgrad/barriäreffekt (Hydromorfologiska bedömningsgrunder NV-07).	12	Alla	Information hämtas från rapportering vattendirektivet.
Vattendrag	Förekomst av juvenil tjockskalig målarmussla och/eller flodpärlmussla.	12	Alla (i områden med förekomst av arterna).	Fältmetod. Samordning uppföljning av arter i bilaga 2 och gemensamt delprogram RMÖ/ÅGP för flodpärlmussla.

Målindikatorer

Till bevarandemålen för Natura 2000-områden finns kopplade mätbara målindikatorer, som är de faktorer som i praktiken följs upp i uppföljningsprocessen. Uppföljning av målindikatorer görs med sex- eller tolvårsintervall (Rapport 6379:2010. NV). Målindikatorer är till exempel typiska arter som för Länglingsån framför allt är flodpärlmussla och öring. Trots att Länglingsån inte är ett Natura 2000-område kan mätbara målindikatorer för uppföljning användas även här.

Tidigare och pågående provtagningar

TABELL 2. PROVTAGNINGAR SOM TIDIGARE UTFÖRTS ELLER FORTFARANDE PÅGÅR INOM NATURRESERVATET. I TABELLEN REDOVISAS TYP AV PROVTAGNING, LÄNSSTYRELSENS STATIONS ID, PROVTAGNINGSENTERVALL, INOM VILKET PROGRAMOMRÅDE PROVTAGNINGEN UTFÖRTS/UTFÖRS (OM INFO FINNS) SAMT PROVTAGNINGÅR.

Typ (Befintlig uppföljning)	StationsID	Provtagningsintervall, antal prov	Programområde	Provtagningsår
Elfiske	7026100-1509822 Nedre	1 prov		2008
Elfiske	7028570-1509000 Övre	2 prov		2008 och 2018
Biotopkartering	Hela	1 gång		2008
Flodpärlmussla		2 prover		2006 och 2012
Trumminventering	I N2000-områdets när-område	1 gång/vägpassage	Trafikverket	2018

Plan för fortsatt uppföljning

Länsstyrelsen fram en plan för kontinuerlig uppföljning av naturreservatet bevarandemål, utvärdering av områdets skötselåtgärder och identifiera behov av ytterligare åtgärder, detta för att upprätthålla syftet med naturreservatet. Uppföljningsplanen tydliggör metoder, uppföljningsfrekvenser, kostnader och finansiering. Länsstyrelsen ansvarar för att målsättningen med området uppfylls.

Förutom den uppföljning som listas i tabell 3 bör området besökas ungefär vartannat år. Där en översiktlig notering över områdets morfologiska och hydrologiska förhållanden görs. Även noteringar av närliggande skogsburksåtgärder eller andra påverkanskällor utförs.

TABELL 3. I TABELLEN REDOVISAS VILKA PÅVERKANSAKTORER SOM FINNS PÅ NATURRESERVATET. ÅTGÄRDER, UPPFÖLJNINGSMETODER FÖR UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDER, STARTÅR FÖR UPPFÖLJNING SAMT MED VILKA INTERVALLER UPPFÖLJNING SKA SKE, LOKALINFORMATION, KOSTNADER SAMT FINANSIERING OM SÅDAN ÄR KÄND.

Påverkan	Åtgärd	Uppföljning	Startår	Intervaller (år)	Lokaler	Kostnad	Förslag finansiering
Skogsbruk (historiskt och modernt) och historiskt pärlfiske. Fysisk påverkan	Biotopvård/ biotopåterställning. Åtgärder för att gynna öring.	Inventering av flodpärlmussla	2020	6	2 lokaler		Skötselmedel
Fysisk påverkan	Biotopåterställning	Biotopkartering	2020	12		5 kr/metern	Skötselmedel
Antropogen påverkan	Informationsinsatser, tillsyn.	Vattenkemiprovtagning	2020	2-4 årligen	Nya lokaler	500 kr/prov	Skötselmedel
Skogsbruk, Fritidsfiske	Informationsinsatser, tillsyn. Fiskereglering	Elfiske	2020	3	2 lokaler	3 000 kr/lokal	Skötselmedel
Skogsbruk (historiskt och modernt)	Informationsinsatser, tillsyn.	Bottenfaunaprovtagning	2020	3	Nya lokaler	3 000 kr/lokal	Skötselmedel
Antropogen påverkan. Skogsbruk (historiskt och modernt).	Informationsinsatser, tillsyn.	Kiselalgsprovtagning	2020	12	Nya lokaler	5 500 kr/lokal	Skötselmedel
Vägnät (allmänt, skogsbruk)	Trummbyte, tröskling, passager för utter	Inventering av vägpassager		Vid behov	Längs hela N2000-området		Ev. Trafikverket

Levande dokument

Uppföljningsplanen fungerar som en sammanfattning av de undersökningar som genomförts i det aktuella området genom åren fram till och med 2017/2018 och en startplan för fortsatt uppföljning. För att den fortsatta uppföljningen enkelt skall kunna uppdateras med nya undersökningar, förändringar i finansiering, antal lokaler eller uppföljningsintervaller skapas en databas med tabell 3 som utgångspunkt. För information om förändringar i uppföljningsarbetet kontakta Länsstyrelsen Jämtlands län.

Litteratur

Havs- och Vattenmyndigheten. (2017). Sötvattenanknutna Natura 2000-värdens känslighet för hydromorfologisk påverkan. Eddie von Wachenfeldt och Ulf Bjelke. Havs- och vattenmyndighetens rapport 2017:15.

Länsstyrelsen Jämtlands län 2015. Beslut för bildande av Länglingsåns naturreservat.

Länsstyrelsen Jämtlands län 2015. Skötselplan för Länglingsåns naturreservat.

Naturvårdsverket 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Rapport 6379.

Länstyrelsen Jämtlands län

Postadress: 831 86 Östersund
Besöksadress: Residensgränd 7
Telefon: 010-225 30 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland